

Nogomet u Istarskoj županiji

Softić, Jasmina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:389884>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-02**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

JASMINA SOFTIĆ

NOGOMET U ISTARSKOJ ŽUPANIJI
Završni rad

Pula, 2018.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

JASMINA SOFTIĆ

NOGOMET U ISTARKOJ ŽUPANIJI
Završni rad

JMBAG: 0303055828, izvanredni student

Studijski smjer: Preddiplomski stručni studij Predškolski odgoj

Predmet: Kineziološka kultura

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Kineziologija

Znanstvena grana: Kineziološka edukacija

Mentor: v. pred. Zlatko Tkalčec

Pula, srpanj 2018.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika pedagogije, smjera _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom _____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. O NOGOMETU.....	3
2.1. DEFINICIJA I POVIJEST NOGOMETA	3
2.1.1. NAJUSPJEŠNIJE SVJETSKE REPREZENTACIJE	5
2.1.2. ODABRANI SVJETSKI NOGOMETAŠI.....	6
2.3. PRAVILA IGRE	7
3. NOGOMETU HRVATSKOJ I ISTARSKOJ ŽUPANIJI	10
3.1. UKRATKO O NOGOMETU U HRVATSKOJ.....	10
3.2. NOGOMET U ISTRI.....	13
3.2.1. ZAČECI RAZVOJA NOGOMETA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI	13
3.2.2. RAZVOJ NOGOMETA U ISTRI OD 1945. DO 1991. GODINE	14
3.2.3. RAZVOJ NOGOMETA U ISTRI OD 1991. GODINE	15
3.3. MOJA ULICA, MOJA EKIPA	18
3.4. ŽENSKI NOGOMET U ISTRI.....	20
4. NOGOMET I DJECA	23
4.1. ŠKOLA NOGOMETA	23
4.2. CILJEVI I ZADAĆE NOGOMETNIH ŠKOLA DJECE	24
4.3. KRITIČKI OSVRT.....	27
5. ZAKLJUČAK.....	29
6. LITERATURA.....	31
SUMMARY	37

1. UVOD

Ovaj rad bavi se istraživanjem nogometa u Istarskoj županiji. Riječ je o vrlo popularnom sportu, ako ne i najpopularnijem na svijetu, koji ima dugu povijest razvoja. Nogomet danas okuplja nogometaše i ljubitelje nogometa diljem svijeta pa se može smatrati i kao jedna od svjetskih atrakcija. Pri tome se misli na nogometne utakmice vodećih nacionalnih klubova zemalja diljem svijeta, kao i nogometne utakmice nacionalnih reprezentacija. Takvi događaji plijene interes šire globalne javnosti. Jedan takav događaj dogodio se kada je Hrvatska reprezentacija ušla u finale Svjetskog prvenstva u Rusiji i osvojila srebro. Mase ljudi gledale su utakmice po gradskim trgovima.

Nogomet nije samo popularan u profesionalnom sportskom svijetu. Vrlo je zastupljen u obrazovnim institucijama u okviru redovnih ili izbornih predmeta i kolegija. Osim toga, treba spomenuti kako danas postoje i brojni nogometni klubovi, koji okupljaju pretežito muškarce mada je ženski nogomet u velikom usponu. Također, popularnost nogometa može se posvjedočiti i raznim događajima, odnosno turnirima ove prirode, koji se organiziraju između različitih timova, bilo da je riječ o profesionalcima ili amaterima, manjim ili većim timovima, malom nogometu i sličnome. Jedan od oglednih primjera je turnir malog nogometa u Puli pod nazivom „Moja ulica, moja ekipa“, koji se organizira dugi niz godina.

Vjeruje se kako će se nogomet u budućnosti još intenzivnije razvijati. Pri tome se ne očekuju promjene u kontekstu samoga sporta, pravila i sličnoga. Očekivane promjene predviđaju se u okviru specifičnih pitanja, kao što su ženski nogomet, razvoj ženskih nogometnih klubova, unapređenje uvjeta treniranja nogometa i slično.

Cilj rada je istražiti osnovne značajke nogometa kao sporta, kao i analizirati vodeća pitanja u kontekstu istoga. Pri tome se misli na ženski nogomet, nogomet i djecu te slično. Svrha rada je potvrditi popularnost nogometa u svijetu sporta, kao i razmotriti njegovu ulogu u kontekstu obrazovanja djece općenito.

Rad se sastoji od uvoda, tri poglavlja: „O nogometu“, „Nogomet u Hrvatskoj i Istarskoj županiji“, „Nogomet i djeca“ te zaključka. U poglavlju „O nogometu“ istražuju se... osnovne definicije, obilježja i značajke nogometa. Navedena su i pravila ove igre ili sporta. Sljedeće poglavlje konkretizira problematiku i istražuje nogomet u Republici Hrvatskoj te Istarskoj županiji. Posljednje poglavlje rada obrađuje problematiku nogometa u okviru obrazovanja djece, ali i ostala specifična pitanja ove prirode.

Za potrebe istraživanja korištene su metoda analize i sinteze, induktivna i deduktivna metoda, metoda komparacije i metoda apstrakcije. Predočeni tekst oblikovan je metodom deskripcije.

2. O NOGOMETU

Kao što je i u uvodu istaknuto, nogomet je danas vrlo popularan sport na svjetskoj razini. Gotovo da i ne postoji osoba koja nije barem čula za ovaj sport, a time i sudjelovala u njemu ili njegovu praćenju. Upravo zbog iznimne popularnosti, smatra se kako je moguće dati osnovnu definiciju nogometa, bez posjedovanja nekih širih stručnih znanja o ovome sportu, kao i istaknuti neka od osnovnih pravila ove igre.

2.1. DEFINICIJA I POVIJEST NOGOMETA

Najjednostavnije rečeno, nogomet je sport u kojem se natječu dvije skupine ili momčadi od 11 igrača. Igra se s jednom loptom (nogometnom) na pravokutnom igralištu, uglavnom travnate površine. Cilj natjecanja je protivničkoj momčadi zabiti više golova.

Ovaj sport obilježava čitavi niz pravila, koja su unificirana i vrijede na međunarodnoj razini. Detaljnije o njima raspravlja se u narednom dijelu poglavlja, nakon analize njegova povijesnog razvoja.

Začetke razvoja nogometa možemo smjestiti tri tisuće godina prije Krista. U to vrijeme igrao se u Kini oblik nogometa pod nazivom *Tsu'Chu*, koji se uzima kao njegova preteča. Isti je bio popularan u dinastiji Han, a nastavio se razvijati i u narednim razdobljima. Treba istaknuti kako je u to vrijeme on bio zasnovan na tehnici udaranja kožne lopte u male mreže, što je u suštini osnova današnjeg nogometa (Posedi, 2018).

Unatoč ovim podacima, kao i dokazima o prakticiranju sličnih sportova i u Rimu te Grčkoj, smatra se kako su ovo tek začeci razvoja sportskih aktivnosti generalno, te se ne uzimaju kao značajniji događaji u povijesti razvoja nogometa. U to vrijeme suštinski su bili dijelom vojnih vježbi. Temeljna poveznica s nogometom očitovala se u tome što su vojnike, pri namjeri pucanja lopte u mrežu, ometali ostali vojnici, koji su loptu smjeli doticati svim dijelovima tijela osim rukama.

Nogomet kakav postoji danas nastao je još u 19. stoljeću, točnije 1863. godine u Engleskoj (Eduvizija, 2018). U to vrijeme osnovana je prva svjetska organizacija koja upravlja ovim sportom na međunarodnoj razini, a riječ je o Nogometnom savezu (engl. *Football Association* – FA). Već u to vrijeme ona je definirala i objavila nogometna pravila slična onim današnjim (Eduvizija, 2018).

U spomenutom razdoblju organizirana je i održana prva nogometna utakmica na spomenutom teritoriju, između klubova *Sheffield* i *Nottingham*. Iako je ono već u to vrijeme plijenilo interes mnogih subjekata šire javnosti, nešto veći odjek imalo je prvo veliko organizirano natjecanje, *FA kup* 1871. godine. Pobjedu je odnijela londonska momčad *Wanderers*, koja je sa 1:0 svladala vojnu momčad *Royal Engineers* (Eduvizija, 2018).

Engleska se s razlogom uzima kao kolijevka nogometa. To se daje potvrditi prethodnim tvrdnjama, kao i činjenicama da su se prve međunarodne utakmice odvijale upravo na njihovom tlu. Međutim, treba istaknuti kako je u prvotnim razdobljima bilo riječ o utakmicama koje su se odvijale između dijelova Velike Britanije.

Prvo veliko međunarodno natjecanje bio je nogometni turnir na Olimpijskim igrama 1908. godine. Sudjelovalo je pet momčadi, a zlato je osvojila Velika Britanija, ispred Danske i Nizozemske (Eduvizija, 2018).

Ovim susretima uključuju se države izvan Europe tek nakon 1920. godine. Te godine pridružen je Egipat, a 1924. godine Urugvaj. Urugvaj se iskazao vrlo uspješnom i profesionalnom igrom, te je osvojio dva uzastopna zlatna odličja, a na posljetku je odabran za prvog domaćina Svjetskog nogometnog prvenstva 1930. godine. Treba istaknuti kako se ono od tada organizira svake 4 godine. Posljednje Svjetsko prvenstvo održano je 2018. godine u Francuskoj, na kojemu je nastupila i naša reprezentacija.

2.1.1. NAJUSPJEŠNIJE SVJETSKE REPREZENTACIJE

Do sada je održano ukupno dvadeset jedno Svjetsko prvenstvo u nogometu, a najuspješnija država među njima je Brazil, koji je čak pet puta odnio pobjedu. Svoje naslove prvaka ova je reprezentacija potvrdila na čak četiri kontinenta, dok su sve ostale reprezentacije ove naslove stekli tek na jednom kontinentu. Ova reprezentacija poznata je i po tome što je jedina država koja je nastupila na svim svjetskim nogometnim prvenstvima (*Hrvatska izvještajna novinska agencija*, 2014). Titulu svjetskog prvaka u nogometu ostvario je krajem 50-ih godina prošlog stoljeća, točnije 1958. godine u Švedskoj. Četiri godine nakon toga u Čileu, Brazil je obranio naslov uz sjajnu igru desnog krila Garrinche (*Hrvatska izvještajna novinska agencija*, 2014). Nakon toga, Brazil osvaja titulu svjetskog prvaka u nogometu u Meksiku 1970. godine, u SAD-u 1994. godine i u Aziji (Japan, Južna Koreja) 2002. godine.

Osim Brazila, treba spomenuti Italiju, koja je sve titule svjetskog prvaka u nogometu ostvarila u Europi. Prva dva naslova osvojena su prije Drugog svjetskog rata, 1934. i 1938. godine, prvo na nacionalnom teritoriju, a potom u Francuskoj. Treći naslov Italija je osvojila u Španjolskoj 1982. godine, pobjedom nad Brazilom, Poljskom i Njemačkom. Posljednji naslov Italija je osvojila prije 12 godina, točnije 2006. godine u Njemačkoj, kada je u finalu igrala protiv Francuske (*Hrvatska izvještajna novinska agencija*, 2014).

Nešto manje titula svjetskog prvaka u nogometu ima Njemačka. Ona je sva tri trofeja osvojila kao Savezna Republika Njemačka, točnije prije njezina ujedinjenja s Istočnom Njemačkom. Prvu titulu dobila je 1954. godine u Švicarskoj, drugu na nacionalnom teritoriju protiv Nizozemske, a posljednju u Italiji 1990. godine, pobjedom nad Argentinom (*Hrvatska izvještajna novinska agencija*, 2014).

Dva puta su svjetsko nogometno prvenstvo osvojili Urugvaj i Argentina i to na području Latinske Amerike. Urugvaj je odnio pobjedu 1930. i 1950. godine, a Argentina 1978. godine kao domaćin, te 1986. godine u Meksiku. Osim njih, treba spomenuti i Francusku koja je dobila dvije titule svjetskog prvaka u nogometu. Prvu 1998., a drugu 2018. godine. Osim nje, tu su i Engleska i Španjolska, koje su jednom

osvojile svjetsko prvenstvo u nogometu, 1966., odnosno 2010. godine (*Hrvatska izvještajna novinska agencija*, 2014).

2.1.2. ODABRANI SVJETSKI NOGOMETAŠI

U svijetu se danas dodjeljuju razne nagrade nogometašima. Pri tome se misli na nagradu FIFA-e (*Fédération Internationale de Football Association*), najviše svjetske organizacije u nogometu, nagradu *Goal 50* (urednici i novinari *Goalovih* izdanja diljem svijeta), nagradu najbržim nogometašima, razne nacionalne nagrade i priznanja reprezentativcima i redom dalje (*Hrvatska izvještajna novinska agencija*, 2015/a). Zlatna lopta dodjeljuje se najboljem Europskom igraču. Među brojnim nagrađivanim nogometašima, u ovome radu spomenut će se Zlatan Ibrahimović, Cristiano Ronaldo, Lionel Messi i Luka Modrić.

Zlatan Ibrahimović, poznat je kao bivši napadač švedske reprezentacije i brojnih vrhunskih klubova. Godine 2015. proglašen je po rekordni deseti put najboljim švedskim nogometašem, a ujedno nosi i titulu najboljeg strijelca u povijesti švedskog nogometa. Bio je nominiran i za FIFA-inu Zlatnu loptu, zajedno s 22 nogometaša svijeta, koja se dodjeljuje svake godine (*Hrvatska izvještajna novinska agencija*, 2015/b).

Sljedeći na popisu odabranih nogometaša svijeta je Cristiano Ronaldo. Riječ je o uvaženom portugalskom nogometašu i dobitniku brojnih nagrada u svijetu nogometa. Svoju karijeru započeo je u lisabonskom Sportingu, već kao 16-ogodišnjak. Iz njega prelazi u Manchester United, a za taj transfer izdvojeno je 19 milijuna eura. Godine 2009. postaje novim igračem Real Madrida, za što je izdvojeno 94 milijuna eura. (Šmežil, 2018). Danas igra u talijanskom Juventusu. Prema izvještaju Forbese, Cristiano Ronaldo je najplaćeniji svjetski nogometaš u 2017. godini. On je i dobitnik brojnih nagrada, a iste je zasnovao na rekordima poput najviše pogodaka u Ligi prvaka i u Uefinim klupskim natjecanjima, najviše pobjeda u finalima Lige prvaka, najbolji strijelac Reala u povijesti, jedini igrač koji je zabio gol u tri finala Lige prvaka (Šmežil, 2018).

Kapetan Argentine Lionel Messi dobio je Zlatnu loptu, kao najbolji sudionik na 20. Svjetskom prvenstvu u nogometu. Ovaj nogometaš započeo je svoju karijeru u ranom djetinjstvu, a do sada je izgradio zavidnu klupsku i reprezentativnu karijeru. Ovo nije jedina nagrada u njegovu profesionalnom sportskom angažmanu, već treba spomenuti i FOFOPro nagradu u kategoriji napadača, nagrada najboljeg igrača svijeta prema časopisu Marca, nogometaš godine prema mišljenju časopisa World Soccer 2016. godine i slične. Klupsku karijeru uglavnom je izgradio kao igrač Barcelone (Biografija, 2018).

Također, treba spomenuti i jednog od vodećih hrvatskih nogometaša Luku Modrića. On je dobitnik nagrade za najboljeg igrača Svjetskog prvenstva 2018. godine, na kojem je Hrvatska osvojila srebro, ali i brojnih drugih nagrada. Pri tome posebno treba istaknuti nagradu najboljeg igrača Europe, koja mu je dodijeljena iste godine. Ovaj hrvatski reprezentativac trenutno igra kao igrač sredine terena u Real Madridu, a svoj profesionalni nastup potvrđuje u gotovo svakoj utakmici (24sata, 2018).

2.3. PRAVILA IGRE

Godine 1863. osmišljena su pravila nogometne igre. Utemeljena su od strane Ebenezera Cobba Morleya, bivšeg studenta Cambridgea te igrača i dužnosnika *Barnes FC-a* (Ibrulj, 2017). Pravila su objavljena u časopisu *Bells Life*, a danas su sadržana u IFAB-ovom službenom pravilniku.

IFAB, Međunarodni odbor nogometnih saveza osnovali su četiri britanska saveza (engleski, velški, škotski i irski). Njihova zadaća je razvijati i čuvati pravila nogometne igre. IFAB-u se 1913. godine pridružila FIFA. Pravilnik se objavljuje na engleskom jeziku, a prevodi se na francuski, njemački i španjolski (Ibrulj, 2017).

U pravilniku je uređen svaki detalj nogometne igre, od igrača do nogometnog suđenja. Dokument sadrži sedamnaest detaljno opisanih pravila i to (Hrvatski nogometni savez, 2018):

- Igralište;
- Lopta;

- Broj igrača u terenu;
- Oprema igrača i sudaca;
- Sudac;
- Pomoćni sudac;
- Trajanje utakmice;
- Nastavak igre nakon prekida;
- Lopta u igri i izvan igre;
- Način zabijanja golova;
- Zaleđe;
- Prekršaji;
- Slobodni udarac;
- Jedanaesterac;
- Aut;
- Gol-aut;
- Udarac iz kuta.

U kontekstu navedenoga nalazi se i tumačenje svakog pravila iz sudačkog kuta. Sporne situacije ili nepisana pravila, po pravilniku, odlučuju se na osnovi logike i objektivne prosudbe glavnog suca koji vodi glavnu i konačnu riječ prije, za vrijeme i nedugo nakon utakmice.

Pravila nalažu da se utakmica započinje sa središta nogometnog terena sa 10 igrača u polju i vratarom na vratnicama (Slika 1.).

Slika 1. Nogometno igralište s igračima

Izvor: StoryBlocks (2018.) Footballfieldwithrunningplayers. Dostupno na: <https://www.videoblocks.com/video/football-field-with-running-players-at-summer-day-view-through-net-8rm5k3x>. Datum posjeta: 14.09.2018.

Utakmica traje 90 minuta, a podijeljena je na dva poluvremena od 45 minuta. Poluvremenu se dodaje sudačka nadoknada. Tijekom utakmice svaka ekipa ima pravo na tri izmjene igrača. Pobjednik je momčad koja je postigla veći broj pogodaka. Ukoliko obje momčadi ne postignu niti jedan pogodak, ili postignu jednaki broj pogodaka, utakmica završava neriješeno. Kada propozicije natjecanja zahtijevaju pobjedničku momčad nakon neriješenog ishoda onda se igraju produžetci, pucaju jedanaesterci te vrijedi pravilo pogotka u gostima.

3. NOGOMETU HRVATSKOJ I ISTARSKOJ ŽUPANIJI

Nogomet u Hrvatskoj ima poseban značaj. Riječ je o vrlo popularnom, ako ne i najpopularnijem profesionalnom sportu, kao i onom rekreativnom. Predstavlja vodeću aktivnost kada je riječ o zabavnim sportskim programima i sličnome. O uspješnosti hrvatskog nogometa svjedoče popularni hrvatski nogometaši, koji predstavljaju uvažene igrače vodećih međunarodnih nogometnih klubova, no ne treba zanemariti ni uspjeh hrvatske reprezentacije na Svjetskim nogometnim prvenstvima, o čemu je već bilo riječi.

3.1. UKRATKO O NOGOMETU U HRVATSKOJ

Prva nogometna utakmica po pravilima modernog nogometa na ovim prostorima odigrana je u Rijeci 1873. godine (Hrvatski nogometni savez, 2018). Utakmicu su odigrali engleski radnici zaposleni u tadašnjem Riječkom tehničkom zavodu, protiv mađarskih radnika angažiranih na izgradnji željezničke pruge Rijeka - Budimpešta.

Nogometna lopta sa kojom su se igrale utakmice sačuvana je i danas u Županji, u *Zavičajnom muzeju Stjepan Gruber*. Postoje i zapisi o tome kako su nogomet igrali učenici u Zadru, te nešto kasnije (oko 1900. godine) u Istri, Slavoniji i drugim gradovima širom Hrvatske (Hrvatski nogometni savez, 2018).

U Hrvatskoj je dr. Franjo Bučar prvi put je upoznao javnost s nogometom 1893. godine u Zagrebu, nakon studija na Centralnom gimnastičkom zavodu u Stockholmu. Iste te godine slastičar iz obližnje slastičarnice Slavko Rutzner Radmilović „izmislio“ je naziv nogomet, koji se do tad kod nas nazivao „football“. Na posljetcu, 1896. godine tiskano je prvo izdanje Pravila igre na hrvatskom jeziku u Zagrebu.

Nogomet se na početku igrao u okviru gimnastičke organizacije Hrvatski sokol. Prvi službeni klub HAŠK ili Hrvatski akademski športski klub osnovan je 6. listopada 1903. u Zagrebu (Hrvatski nogometni savez, 2018).

Prva javna i službena utakmica odigrana je 1906. između HAŠK-a i PNIŠK-a (Prvi nogometni i športski klub) s rezultatom 1:1. Iste godine osnovano je još nekoliko klubova u Hrvatskoj: Sigesta u Sisku, Marsonija u Slavonskom Brodu i Srednjoškolski klub Concordia. Isti se uzimaju kao ogledni primjeri začetaka razvoja ovoga sporta u Hrvatskoj, a u kontekstu predmetne povijesti imaju izniman značaj.

U sklopu Kraljevine Jugoslavije, 1919. godine u Zagrebu je osnovan Jugoslavenski nogometni savez. Na početku je imao 27 klubova, no nakon nepunih mjesec dana savez broji 45 klubova. Nadalje, 1923. godine održano je prvo državno prvenstvo. Za vrijeme Drugog svjetskog rata Hrvatski nogometni savez djelovao je na području Nezavisne Države Hrvatske. Dana 16. srpnja 1941. godine, nogometni savez primljen je u članstvo Svjetske nogometne organizacije, što je jedan od vodećih događaja u povijesti hrvatskog nogometa (Hrvatski nogometni savez, 2018).

Danas je vodeći subjekt hrvatskog nogometa Hrvatski nogometni savez (HNS). On započinje sa samostalnim djelovanjem nakon raspada Jugoslavije. Od tada do danas organizira natjecanja pod svojom ingerencijom. HNS je član FIFA-e od 1941. godine, a članstvo je potvrđeno 3. srpnja 1992., nakon što je Hrvatska postala samostalna. HNS je primljen u punopravno članstvo UEFA 17. lipnja 1993. godine (Hrvatski nogometni savez, 2018).

Hrvatska reprezentacije nekoliko puta se istaknula zavidnim rezultatima na svjetskim nogometnim prvenstvima. Dokazala je postojanje iznimnog potencijala, znanja, angažmana i uspjeha. Najznačajnije rezultate Hrvatska je ostvarila 1998. u Francuskoj na Svjetskom prvenstvu osvojivši treće mjesto i 2018. godine u Rusiji na Svjetskom prvenstvu kada su osvojili drugo mjesto (Slika 2.).

Slika 2. Hrvatska reprezentacija na Svjetskom nogometnom prvenstvu 2018. godine

Izvor: Lendo, A. (2018.) Hrvatska pred Svjetsko prvenstvo najavila spektakularan prijateljski meč. Dostupno na: <https://sportsport.ba/fudbal/hrvatska-pred-svjetsko-prvenstvo-dogovorila-spektakularan-prijateljski-mec/271597>. Datum posjeta: 14.09.2018.

Također, dana 16. kolovoza 2018. godine Hrvatska reprezentacija našla se na visokom četvrtom mjestu, na FIFA-inoj tablici (Tablica 1.).

Tablica 1. FIFA – tablica 2018. godine

1.	FRANCUSKA
2.	BELGIJA
3.	BRAZIL
4.	HRVATSKA
5.	URUGVAJ
6.	ENGLESKA
7.	PORTUGAL
8.	ŠVICARSKA

Izvor: Kamenjar (2018.) FIFA: Hrvatska skočila na 4. mjesto. Dostupno na: <https://kamenjar.com/fifa-hrvatska-skocila-na-4-mjesto/>. Datum posjeta: 14.09.2018.

Navedeni rezultati tek su dio onih koji potvrđuju osobit uspjeh Hrvatske u svijetu nogometa. Osim što oni svjedoče o profesionalnosti i iznimnom sportskom angažmanu, potvrđuju i popularnost ovoga sporta na nacionalnom teritoriju Hrvatske

3.2. NOGOMET U ISTRI

Istra je jedna od vodećih županija Republike Hrvatske po mnogočemu. Također, svoj značaj očituje i u kontekstu nogometa, a o tome svjedoče brojni podaci iz starije i novije prošlosti. Povijesno gledajući, nogomet se na ovome teritoriju razvijao kroz nekoliko ključnih razdoblja. Njihov pregled daje se u nastavku, uz naznaku vodećih događaja.

3.2.1. ZAČECI RAZVOJA NOGOMETA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

Početak razvoja nogometa u Istri veže se uz osnivanje kluba *Veloce Club Polese* (Pulski biciklistički klub) 1899. godine, koji je imao i jaku nogometnu sekciju. Iako ne postoje točni podaci o prvoj nogometnoj utakmici u Puli i Istri, moguće je istaknuti neke ključne događaje koji se smatraju počecima razvoja.

Tijekom početka 20. stoljeća u Istri su održavane nogometne utakmice u kojima su snage odmjeravale momčadi sastavljene od višenacionalnih posada brodova stacioniranih u glavnoj ratnoj luci Monarhije i mladića *Maschinen Schule* (Vojne strojarske škole). One su se odigravale u podnožju brežuljka Monte Zaro, na *Exerzierplatzu*, zaravni koja je služila za obuku vojnika ispred današnjeg kulturnog centra Karlo Rojc (Eduvizija, 2018).

Također, razvoju nogometa na ovome teritoriju, kao i u ostatku Hrvatske, pogodovao je i angažman amatera, koji su se ovom aktivnošću bavili isključivo iz zabave, razonode i sličnih razloga. Aktivne mladiće iz gotovo svih pulskih kvartova u to vrijeme zahvatila je nogometna „ludnica“, koja traje i danas.

Krajem prvog desetljeća 20. stoljeća zabilježena je osobita nogometna aktivnost u Pazinu i Rovinju, iako je uglavnom bila riječ o utakmicama lokalnih sportaša s ekipama vojnih postrojbi ili sa studentima koji su studirali u Austriji i Italiji. Međutim malo je poznato da je 1912., samo godinu dana nakon splitskog, u Buzetu osnovan Nogometni klub Hajduk. Također je prva nogometna aktivnost zabilježena iste godine i u Bujama. Iako u to vrijeme nije bilo organiziranih natjecanja, provodile su se sve brojnije prijateljske utakmice.

Prva službena nogometna utakmica u Istri, odigrana je nakon rata u Puli 9. veljače 1919. na igralištu Piazzale Degli Esercizidella Marina (današnji Karlo Rojc) u kojoj su snage odmjerili Fascio Giovanni Grioni momčad Talijanskog mornaričkog zrakoplovstva a rezultat nije poznat (Švorinić, 2017). Ubrzo nakon toga, zabilježeni su brojni nastupi klubova iz Medulina, Banjola, Vodnjana, Žminja, Labina, Marčane, Galižane, Livada, Krapnja te ostalih.

Treba istaknuti da je još u to vrijeme nogomet bio suočen s problemima i izazovima koji postoje i danas. Prvenstveno, misli se na financijsku nestabilnost.

3.2.2. RAZVOJ NOGOMETA U ISTRI OD 1945. DO 1991. GODINE

Ratna zbivanja na ovome teritoriju, kao i čitavom području Hrvatske donijela su niz problema. Uvelike su usporila opći ekonomski i socijalni razvoj, a tim i razvoj sporta, odnosno nogometa. Unatoč tome, svakog vikenda igralo se mnogo nogometnih utakmica između klubova u Istri, ali isto tako i s predstavnicima vojnih garnizona u Istri pa čak i s predstavnicima angloameričke vojske.

U studenom 1945. započinje prvo prvenstvo UCEF - a (Udruženje centara fizičke kulture) – Prvenstvo Julijske krajine koje se igra u dvije skupine: Istarska u kojoj sudjeluju klubovi Rovinj, Rudar iz Raše, Fulmine iz Brtonigle, Vodnjan, APG i Nino Valconi iz Pule, Pazin i Poreč a kasnije su se još priključili Novigrad i Rudar iz Podlabina dok je druga skupina bila sastavljena od klubova s područja Kopra i Trsta. Prvo mjesto osvojila je ekipa APG iz Pule.

Značajan događaj bilo je osnivanje 1. jugoslavenske lige, čime je odlučeno da se u sezoni 1946/47 u ligu uključi i jedan klub s područja Istre i Kvarnera. Time je zapravo odlučeno da se predstavnik dobije kvalifikacijskim utakmicama između najboljeg riječkog kluba i pobjednika susreta pulskog UOS-a i raškog Rudara (Percan, 2011). U Puli se igrao uzvrat a puljani uzdrmani teškom nesrećom koja se dogodila u Vargaroli nekoliko sati prije odigravanja utakmice gube sa 4 : 1 pa se ne uspijevaju plasirati. Ipak nogometni savez im je dao mogućnost igranja u 1. hrvatskoj ligi ali pod uvjetom da sve utakmice moraju igrati van Pule. Zauzeli su 12. posljednje mjesto i ispali iz lige.

U sezoni 1953/54 Uljanik osvaja prvenstvo u V. zoni i igra kvalifikacije za ulazak u Međurepubličku ligu sa Zadrom, Jedinstvom iz Čakovca i Trešnjevkom iz Zagreba. Puljani su uspjeli i tako ostvarili najveći uspjeh istarskog nogometa nakon Drugog svjetskog rata, što je uvelike označilo napredak u razvoju nogometa na ovome području.

U periodu od 1955. godine do 1970. godine nogomet je najprisutniji i najpopularniji sport u Istri. Godine 1961. dolazi do fuzije „NK Uljanik“ i „NK Pula“ iz kojih nastaje „NK Istra“. Fuzija je bila pokušaj da se riješe statusni i financijski problemi te da bi se ojačale ambicije. I nadalje se igra Istarska liga ali moraju se osnivati i međuoćinske lige zbog sve većeg broja klubova. Kao nadgradnja igra se Liga Rijeka – Istra u kojoj s različitim uspjesima nastupaju klubovi Pazin, Jadran iz Poreča, Rovinj, Buje, Pula i Uljanik iz Pule i Rudar iz Labina a povremeno i Novigrad i Vodnjan. Grade se nova igrališta diljem Istre te organiziraju razni turniri od kojih je najpoznatiji juniorski međunarodni turnir Kvarnerska rivijera. Prvi put se je održala 1956. godine u Labinu. Turnir se još održavao i u Puli, Pazinu, Rovinju, Poreču i Bujama. Najjači istarski klub na kraju 50- ih godina je bio Uljanik, ali je dostojnog rivala imao u momčadi Pule (Percan, 2011).

3.2.3.RAZVOJ NOGOMETA U ISTRI OD 1991. GODINE

Dana 25.lipnja 1991. Hrvatski sabor donosi odluku o samostalnosti Republike Hrvatske, a čime dolazi i do sasvim drugačijeg razvoja sporta na ovome teritoriju. Uslijed ovih zbivanja, istarski nogomet dobiva sasvim novi zamah i pozicionira se kao značajan segment nacionalnog nogometa.

U ovome razdoblju formira se Prva hrvatska nogometna liga s 12 klubova. Pored toga igraju se 2. i 3. Hrvatska liga, a ponekad čak i 4. (s različitim brojem klubova i različitim sustavima – skupinama). U Istarskoj županiji, pod ingerencijom Nogometnog saveza Istarske županije igraju se županijske lige i lige mlađih dobnih skupina. Administrativnom odlukom odlučeno je da u novoformiranoj Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi pored klubova koji su odustali od natjecanja u Prvoj i Drugoj

jugoslavenskoj ligi nastupi i Istra kao jedini klub iz regionalnog natjecanja (Percan, 2011).

Prvo, neslužbeno, prvenstvo Hrvatske odigralo se u listopadu i studenom 1991. pod nazivom Slobodna Hrvatska. Prvenstvo je bilo podijeljeno u dvije skupine: Zagorsku (igralo se u Varaždinu, Čakovcu i Zaprešiću) i Istarsku (igralo se u Puli, Poreču i Rovinju). Na njemu je nastupalo ukupno 8 momčadi među kojima i pulska Istra. Finalna utakmica je igrana u Pazinu i prvak je postao Inter iz Zaprešića (Percan, 2011).

Pregled konkretnijih događaja u pojedinim nogometnim sezonama daje se redom (Percan, 2011):

- U prvom nogometnom prvenstvu Hrvatske, koje je započelo u veljači 1992., igrala je i Istra. Sezonu su završili na sedmom mjestu. Slijedeće četiri godine Istra s više ili manje uspjeha ostaje član 1. Hrvatske nogometne lige sve do sezone 1996./97. kada ispada u niži rang natjecanja;
- U sezoni 1992./93. članstvo u Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi izborio je i nogometni klub Pazinka. U Prvoj ligi su igrali i u sezoni 1993./94. kada su osvajanjem 15. mjesta ispali u niži rang natjecanja i potpuno potonuli u natjecateljskom smislu u županijskim ligama sve do 2015. kada se polako vraćaju u vrh istarskog nogometa;
- Nakon što su joj mnogi spočitavali ulazak u Prvu hrvatsku ligu administrativnim putem Istra konačno u sezoni 1998./99. to ostvaruje i na travnjaku osvajanjem drugog mjesta u Drugoj hrvatskoj ligi. Nažalost nakon godinu dana ispadaju iz Prve lige a novu priliku za ulazak dobivaju već u sezoni 2001./02. ali u kvalifikacijama gube od Kamen Ingrada iz Velike;
- U sezoni 2002./03. u jedinstvenoj Drugoj hrvatskoj ligi svoj su posljednji prvenstveni susret međusobno odigrali Istra i Uljanik. Zanimljivo bilo je to i trenersko nadmetanje oca i sina – na klupi Istre sjedio je Sergio Scoria a na klupi Uljanika Elvis Scoria. Pobijedio je Uljanik sa 3:0 i time je nakon više od 40 godina preuzeo ulogu najkvalitetnijeg pulskog i istarskog kluba. Istra će od tada tonuti sve dublje i završiti u županijskim natjecanjima. 2003. godine Uljanik je postigao i najveći uspjeh pulskog i istarskog nogometa ušavši u finale Hrvatskog kupa i to kao jedini drugoligaš do tada;

- U sezonu 2003./04. Uljanik ulazi sa novim imenom Pula 1856 (godina osnivanja brodogradilišta), osvaja prvo mjesto u Drugoj ligi jug i igra kvalifikacije za ulazak u Prvu ligu s Međimurjem iz Čakovca kojeg će eliminirati tek boljim izvođenjem jedanaesteraca. Svoju prvu prvoligašku utakmicu Pula 1856 je u sezoni 2004./05. odigrala s Hajdukom. U svojoj prvoj prvoligaškoj sezoni osvojili su deseto mjesto;
- U sezonu 2005./06. ponovno ulaze s novim imenom Pula Staro češko i osvajaju sedmo mjesto. U sezoni 2006./07. puljani ponovno mijenjaju ime u Pula, osvajaju pretposljednje mjesto u prvenstvu i u kvalifikacijama sa Zadrom ispadaju u niži rang natjecanja. U ljeto 2007. nakon nekoliko neuspješnih pokušaja spajanja sa Istrom ponovno mijenjaju ime i postaju NK Istra 1961 koje ime nose i danas;
- U sezoni 2008./2009. NK Istra 1961 osvajanjem prvog mjesta u jedinstvenoj Drugoj ligi ostvaruje novi plasman u Prvu hrvatsku ligu u kojoj će s više ili manje uspjeha nastupati do danas. Najveći uspjeh je klub postigao u sezoni 2013./14. i 2016./17. kada je osvojio šesto mjesto;
- U ožujku 2011. nogometni klub Istra 1961 odlukom Skupštine, sukladno Zakonu o sportu RH iz 2006., postaje prvo Sportsko dioničarsko društvo u Istri. Pula je bila jedna od prvih sredina koja je provela privatizaciju i koja je imala investitora iz inozemstva, posljedično i predsjednika stranca Rusa Mihail Ščeglov;
- Od 2009./2010. do 2011. izgradio se centar Aldo Drosina, što je značilo dovršenje stadiona. Gradnja stadiona započela je 1993. kao dokaz euforije oko prvog članstva Istre u prvoj ligi, a prekinuta je 1995. zbog političkih sporova. To je bio dobar temelj vjerovanja da bi Istra mogla napokon imati kvalitetno organizirani nogometni klub. No, kroz par godina pokazalo se da to nije bilo tako, pa se u općoj krizi i besparici 2015. dogodila i druga privatna investicijska situacija, kada je američka grupa poduzetnika kupila većinski paket dionica Istre 1961. Dvije godine su vodili klub ali je opet Istra posrnula, da bi se u 2018. godini dogodila i treća vlasnička priča. Klub je kupila španjolska grupacija Baskonia-Alaves, koji su inače vlasnici vrlo uspješnog košarkaškog (Baskonia) i nogometnog kluba (Alaves) u elitnim španjolskim ligama. Dojam je da je ovo prvi puta da bi neko doista mogao organizirati klub

i izgraditi mu čvrste temelje. To znači financijska stabilnost, kvalitetna omladinska škola, podizanje kampa za treninge i u konačnici formiranje kvalitetne momčadi u Prvoj HNL, čiji će uspjesi i transfer igrača omogućiti samoodržavanje. Ideja tog dugoročnog španjolskog projekta je razvijanje i afirmacija mladih igrača, koristeći upravo ono što je i osnova ove teme, a to je nadarenost i strast (i mladih) ljudi za nogomet u Istri i Hrvatskoj;

- U sezoni 2017/18 Istra ima jednog prvoligaša Istra 1961, dva treće ligaša Novigrad, Jadran- Poreč i šest četvrto ligaša Rovinj, Uljanik, Mladost iz Fažane, Buje, Pazinka- Pazin i Rudar te jednog prvoligaša u malom nogometu Albona-Potpčićaniz Labina. U Istri se igra i ženski nogomet. Djevojke iz ŽNK Istra 1961 igraju u 2. HNL sjever ligi za žene.

Nužno je zabilježiti i podatak da 29.05.1998. u Puli prvi put gostovala reprezentacija Hrvatske koja se prije odlaska na Svjetsko prvenstvo u Francusku u prijateljskoj utakmici sastala sa reprezentacijom Slovačke. Pred ispunjenim stadionom i 8000 gledatelja Slovaci su slavili rezultatom 2:1. Svi ovi podaci svjedoče o intenzivnom razvoju nogometa na području Istre, a pri tome poseban značaj imaju događanja koja nastupaju nakon Domovinskog rata u Hrvatskoj, a traju i danas. Treba istaknuti kako su ona izravno oblikovala nogomet ovoga područja.

3.3. MOJA ULICA, MOJA EKIPA

Osim klasičnog nogometa, u Istri se vrlo intenzivno razvio i mali nogomet, koji danas ima osobit značaj. Riječ je o posebnoj vrsti nogometa, koji počiva na jednakim načelima i pravilima igre. Naime, dvije ekipe, svake s najviše sedam igrača igraju po jednakim pravilima utakmicu u trajanju od 40 minuta, 2×20 minuta, s odmorom od 10 minuta.

Ova vrsta nogometa u Istri je postala popularna sredinom 1970-ih godine. Prvo natjecanje ove prirode, pod nazivom *Moja ulica, moja ekipa*, bilo je obilježeno sudjelovanjem momčadi iz cijele regije, a s vremenom je taj turnir postao jedan od najuglednijih u Hrvatskoj (Futsal Pula, 2018). Održavao se u Domu mladosti, danas Dom sportova u Puli, a okupljao je više od stotinu momčadi i prosječno 2000 gledatelja. Više pulskih momčadi preraslo je u malonogometne klubove, a misli se na

one poput Park Avenija 69 (prvi registriran u Istri), Baletani, Linija 4a, Orfej, Outsajderi i slične (Slika 3.).

Slika 3. Turnir Moja ulica, moja ekipa

Izvor: *Pulska svakodnevica* (2016.) *Moja ulica, moja ekipa*. Dostupno na: <http://pulskasvakodnevica.com/index.php/2016/11/25/moja-ulica-moja-ekipa/>. Datum posjeta: 14.09.2018.

Istarske su družine nastupale na prvenstvima Jugoslavije i u Hrvatskoj ligi (Park avenija 69, Baletani). Aktivnosti u malom nogometu djelomično su usporene u tijeku Domovinskoga rata, te se natjecanje Moja ulica, moja ekipa nije održavalo između 1992. i 2004., kad je ponovno pokrenuto. U nizu natjecanja u Puli, Pazinu, Labinu, Poreču, Umagu, Buzetu, Rovinju sudjelovao je velik broj momčadi, zaslužnih i za organiziranje gradskih liga u malom nogometu.

U Puli se organizira tradicionalni Memorijal Serđo Blažić Đoser, u spomen pjevaču Atomskoga skloništa, ljubitelju maloga nogometa i kluba Parka Avenije 69 (Futsal Pula, 2018). Na tom su natjecanju sudjelovale ugledne malonogometne momčadi i mnogobrojne estradne zvijezde, koje su nastupale na koncertima i egzibicijskim natjecanjima, a prikupljena su novčana sredstva namijenjena Ligi za borbu protiv raka.

3.4. ŽENSKI NOGOMET U ISTRI

Iako je u Hrvatskoj ženski nogomet još uvijek nedovoljno razvijen, a u mnogim gradovima i potpuno nedostupan, često se Hrvatsku naziva kolijevkom ženskog nogometa u ovome dijelu Europe. Upravo to svjedoči o slaboj zastupljenosti i razvijenosti ženskog nogometa uopće u Europi, a time i svijetu (Slika 4.).

Slika 4. Ženski nogomet

Izvor: Hrvatski nogometni savez (2018.) *Ženski nogomet*. Dostupno na: <http://hns-cff.hr/grassroots/zenski-nogomet/>. Datum posjeta: 15.09.2018.

Prve nogometne sekcije u Hrvatskoj, koje prerastaju u ženske nogometne klubove, osnovane su 1937. godine u Zagrebu i Borovu (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2018). Te godine osnovan je prvi ženski nogometni klub u Zagrebu, a najaktivnije sportašice bile su također s ovoga područja i u narednim godinama razvoja ove vrste nogometa.

U svrhu popularizacije i intenzivnijeg razvoja ženskog nogometa, u narednim godinama teži se što uspješnijoj organizaciji turnira ove prirode. Godine, 1938. osnovan ženski loptački savez uz nazočnost delegata iz zagrebačkih klubova SK Maksimir i SK Jugoslavija, te varaždinske Slavije. Prijedlog pravila prihvatila je skupština, te ih je posla na usvajanje u Ministarstvo za fizičko vaspitanje naroda u Beograd, a već sljedeće godine stigao je negativan odgovor od Ministarstva uz obrazloženje da „nogomet nije za žene“. Nakon njihove odluke desila se stagnacija u ženskom nogometu sve do 1970-ih godina (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2018).

Nakon navedenih zbivanja, tijekom posljednje 2-3 dekade prošloga stoljeća, pokreće se inicijativa razvoja ženskog nogometa, a prvo službeno prvenstvo u ženskom nogometu 1971. organiziraju Hrvatske nogometašice. Na njemu je sudjelovalo je 6 ekipa: ŽNK Moslavka, ŽNK Merkur, ŽNK 8. mart iz Splita, ŽNK Podravina iz Novigrada Podravskog, ŽNK Rijeka i ŽNK Zagreb (druga ekipa Merkura). Pobjednice su tada bile nogometašice kluba Merkur. Godine 1972. godine Zagreb ulazi u anale hrvatskog sporta i nogometa, te godine ŽNK Merkur uz potporu NSH organizira prvu međudržavnu utakmicu nogometašica u ovom djelu Europe na stadionu NK Zagreba. U sklopu Nogometnog saveza Jugoslavije od 1974. g. organiziraju se natjecanja na saveznoj razini. Liga je započela sa dvjema skupinama „istok“ i „zapad“. Jedinstvena Prva liga postaje 1980. godine. U sezoni 1990./1991. pobjednice su bile djevojke iz ŽNK Maksimira (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2018).

Konkretniji razvoj ženskog nogometa u Hrvatskoj bio je usporedan s onim generalnim. Posljedično, ozbiljniji napredak nastupa tijekom posljednje dekade prošloga stoljeća, nakon osamostaljenja Hrvatske. Danas u 1. HNLŽ sudjeluje deset ženskih ekipa. A to su: ŽNK Osijek, ŽNK Split, ŽNK Agram, ŽNK Rijeka, ŽNK Neretva, ŽNK Katarina Zrinski, ŽNK Pregrada, ŽNK Viktorija, ŽNK Marjan i ŽNK Trnava.

Razvoju ženskog nogometa u Istri uvelike je doprinio Blašković Ante, osnivač ŽNK Istre (1985.). On se istaknuo i kao glavni osnivač prve nogometne škole u Istri 1960. godine, koja je djelovala pri NK Tehnomotu (Hemar, 2016).

Sljedeći značajniji događaj koji je obilježio razvoj ženskog nogometa u Istri, nastupio je 2007. godine, kada je Enzo Zohil, trener i predstavnik kluba, okupio krug djevojaka koje žele igrati i naučiti vještine nogometa. Klub je nazvan Istra-Žminj. Nakon što se početkom godine klub registrirao na plenumu ženskih nogometnih klubova u Zagrebu, ŽNK »Istra Žminj« postao je član Druge ŽHNL- zapad u kojoj, pored njih, nastupa još četiri kluba. Odlučeno je da se igra četverokružno, nakon čega će prvak Druge ŽHNL – zapad igrati sa prvakom istoka za ulazak u elitni razred hrvatskog ženskog nogometa.

Budući da igračice dolaze iz cijele Istre, ali i iz Primorsko-goranske županije, Žminj je odabran kao središte ženskog nogometa. Nakon što je prihvaćen statut kluba 20-ak djevojaka potpisalo je pristupnicu čime su i formalno postale članice kluba (Općina Žminj, 2018). Godine 2011. ŽNK Istra Žminj mijenja naziv u Istra Pula, sve zbog sjedišta u Puli. Igračice su igrale u teškim uvjetima. Same su plaćale putovanja na utakmice u druge gradove, opremu i ostale troškove, a sve kako bi uspješno razvijale ovu vrstu nogometa i gradile vlastitu karijeru. 2015. godine nezadovoljne igračice pregovarale su sa čelnicima kluba Istra 1961 kako bi se osnovao ženski nogometni klub Istra 1961. Pravilo je da svaki prvoligaški klub mora imati žensku ekipu, ako ju nema onda se plaća kazna. Seniorke Istre 1961 natječu se u Drugoj HNL sjever, dok pionirke igraju u ligi sa dječacima.

Na temelju iskazanih činjenica, ali i aktualnog stanja, moguće je posvjedočiti o tome kako se ženskom nogometu u Istri, ali općenito i u Hrvatskoj nije pridavala dovoljna važnost i promocija. Razlog je loša strategija razvoja ženskog nogometa odnosno ne postojanje strategije. U začetima razvoja evidentna je izravna diskriminacija žena, a konkretnije promjene u tom pogledu nastupaju tek u suvremeno doba. Od tada do danas popularnost ovoga sporta raste, no relativno sporo, a na to utječu brojna ograničenja, nedovoljan interes, nepostojanje angažmana i suradnje dionika itd. U budućnosti se vjeruje kako će se sve više aktivnosti usmjeravati u smjeru reduciranja i otklanjanja ovih ograničenja, a što bi trebalo unaprijediti razvoj ženskog nogometa u Istri, ali i šire.

4. NOGOMET I DJECA

Sport generalno ima važnu razvojnu, edukativnu i inu ulogu u odrastanju i obrazovanju djece. Pri tome se misli na djecu svih uzrasta, oba spola, različitih mogućnosti i preferencija te redom dalje. Popularnost ovoga sporta u tom području je neupitna, a vjeruje se kako će u budućnosti dodatno rasti.

4.1. ŠKOLA NOGOMETA

Diljem svijeta danas postoje brojni i vrlo diferencirani nogometni klubovi namijenjeni djeci svih uzrasta (od 4 godine starosti u Republici Hrvatskoj). Osim toga, sve su popularnije škole nogometa, a nogomet kao sport prakticira se i razvija i u sklopu osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja.

U školama nogometa i nogometnim klubovima djeca uče osnovna pravila nogomet, izvode razne vježbe i složenije treninge, koji za cilj imaju uvježbavanje nogometa i tehnike igranja nogometa, ali i povećanje kondicije. Iako se danas djecu uključuje u ove aktivnosti već nakon 4. godine života, domaći i inozemni stručnjaci upozoravaju kako je ipak riječ preranom uključivanju djece u ozbiljnije treninge, posebice natjecanja.

Smatra se kako, sukladno dječjem mentalnom, emocionalnom i inom razvoju, ne treba prerano specijalizirati za neki određeni sport, u ovome slučaju nogomet. U najranijim životnim dobima djeca trebaju upoznavati, učiti i zabavljati se. U današnjici postoji veliki broj univerzalnih sportskih škola u kojima se djeca zabavljaju, igraju i bave raznim sportovima, a u konačnici i pronalaze u nekima od njih. Pri tome, treneri najbolje stječu dojam o tome koji sport djetetu najbolje odgovara, a time ga i usmjeravaju prema njemu. Smatra se kako se afirmacija djeteta događa negdje oko 7., 8. godine njegova života. Odnosno mišljenja brojnih stručnjaka navode sljedeće (Goal, 2018):

- Na koordinaciju djeteta najbolje je utjecati između 7. i 12. godine život;
- Na brzinu djeteta između 10. i 14. godine;
- Eksplozivnost djeteta formira se između 12. i 15. godine života.

Ove smjernice uzimaju se i kao determinante kada je riječ o školi nogometa i treningu djece u domeni ovoga sporta. Sve nametnute aktivnosti prije ovih dobnih granica, prema mišljenju stručnjaka, mogu imati negativne posljedice. Primjera radi, da kod djece koja počnu trenirati u školi nogometa s 5 ili 6 godina, već oko pubertetske faze može doći do zasićenja. To ne mora nužno biti pravilo, ali se treba uzeti u obzir. Vjeruje se kako će se ove preporuke sve više uzimati u obzir u budućnosti, a time će se unaprijediti program nogometnog i inog treniranja i profesionalnog usmjerenja djece.

4.2. CILJEVI I ZADAĆE NOGOMETNIH ŠKOLA DJECE

Nogometne škole djeci donose niz koristi. One su vrlo učinkovite u mnogim aspektima, ne samo sportskoj afirmaciji i treningu djece, već i šire. Ciljevi ili koristi od ovih škola, u znanosti i praksi mogu se razmatrati s nekoliko različitih aspekata. Pri tome se ukazuje na osnovne skupine ili grupe ciljeva (Slika 5.).

Slika 5. Ciljevi i koristi nogometnih škola za djecu

Izvor: Izrada autora prema: Dujmović, P. (2000.) Škola nogometa. Zagreb: Zagrebački nogometni savez.

Vidljivo je kako su škole nogometa zapravo vrlo kompleksne i multidimenzionalne. One zadiru u razna područja u kontekstu života djece, njihova razvoja i odrastanja. Time se potvrđuju njihove brojne uloge, a misli se na ekonomske, sociološke i ine.

Neki od generalnih ciljeva pri tome su (Dujmović, 2006):

- Stvaranje kvalitetnih i vrhunskih igrača za potrebe vrhunskih klubova i nacionalnih selekcija;

- Stvaranje i manje kvalitetnih igrača za potrebe klubova niže razine natjecanja, kao i za potrebe županijskih i regionalnih selekcija;
- Izrada i realizacija stručnih programa, unapređenje metodologije rada; unapređenje uvjeta i organizacije rada, osiguravanje materijalnih sredstava kao pretpostavki za proces stvaranja kvalitetnih i vrhunskih igrača;
- Stvaranje igračica za ženski nogomet;
- Stvaranje igrača za malonogometna i dvoranska natjecanja;
- Stjecanje navika i izgradnja odgovornosti;
- Spoznaja koristi i važnosti timskog rada i sudjelovanja u skupinama;
- Izgradnja mentalnih sposobnosti, emocionalnih veza i slično.

Vidljivo je kako ove škole, kao i ostale sportske škole, generalno utječu na opće obrazovanje djece, stjecanje dobrih navika, razvoj mentalnih sposobnosti itd. One nisu samo sportskog karaktera, već upotpunjuju opće programe obrazovanja i osposobljavanja djece pa ih je kao takve potrebno spoznavati, razvijati i u praksi koristiti.

Shodno navedenom, pri istraživanju škole nogometa i doprinosa istih u odrastanju djece, zapravo treba ukazati na niz pedagoško-socioloških ciljeva. Pri tome se misli na (Dujmović, 2006):

- Utjecaj na stručno osposobljavanje mladih nogometaša za životni poziv iz razloga što mali postotak nogometaša može i živjeti od nogometaša;
- Utjecaj na budućeg profesionalca da završi neku školu kako bi imao rezervno zvanje u slučaju da ne uspije kao profesionalac ili da zbog bolesti, povreda ili nečeg mora prekinuti nogometnu aktivnost;
- Utjecaj na svjestan razvoj osoba nogometaša u ljudskom, sportskom, etičkom, moralnom, zdravstvenom i drugom smislu;
- Formiranje sportaša koji će se uklopiti u sportska i društvena okruženja;
- Utjecaj na ponašanje igrača na terenu i van njega u duhu Kodeksa ponašanja nogometaša propisanog od FIFA-e;
- Razviti ljubav za nogometni sport, privrženost klubu i momčadi u kojemu igraju i slično;
- Odgajanje budućeg navijača kluba, reprezentacije i slično.

Škole nogometa pri tome izravno bivaju namijenjene djeci kao vodećoj skupini dionika i njihovim roditeljima, kojima olakšavaju proces razvoja i edukacije njihove djece. Međutim, škole nogometa, kao i sve druge škole doprinose i ostalim skupinama dionika. Pri tome se ukazuje i na vodeće ekonomske ciljeve, a misli se na (Dujmović, 2006):

- Smanjivanje troškova kupovine igrača u profesionalnim i drugim klubovima na račun stvaranja vlastitih igrača;
- Smanjivanje troškova produženja ugovora s igračima pri čemu u većini slučajeva domaći igrači su jeftiniji od igrača koji dolaze iz drugih sredina
- Financijski profitirati na račun prodaje svojih igrača;
- Više ulaganja u razvoj domaćih trenera koji su privrženiji klubu i jeftiniji od tzv. gotovih trenera iz drugih sredina;
- Dopunskom djelatnošću osigurati jedan dio finansijskih sredstava neophodnih za rad škole nogometa i ostalo.

Smatra se kako je u praksi vrlo značajno uzeti u obzir sve navedene koristi nogometnih škola, kao i preporuke za uključivanje djece u iste. Time se daju smjernice za njihov budući razvoj, i komponiranje u djetetov sustav obrazovanja odrastanja. Osim toga, riječ je o okviru kojim se nastoji optimalno iskoristiti prednosti, kao i minimizirati ili izbjeći eventualne poteškoće.

4.3. KRITIČKI OSVRT

S obzirom na proces djetetova odrastanja, bavljenje sportom sadrži i odgojni aspekt. Osim što blagotvorno utječe na dječji organizam sa zdravstvenog stajališta, bavljenje sportom potiče i djetetov emocionalni razvoj.

Baveći se sportom dijete postaje koncentriranije i discipliniranije, razvija samopouzdanje, a samim time i pozitivnu sliku o sebi koja se kasnije manifestira kroz djetetovu neovisnost i suvislo društveno ponašanje.

Pri razradi ove problematike moguć je koristiti termin „sportsko dijete“. Naime, ovakva djeca ističu se izraženijim kognitivnim sposobnostima, a efikasnost pažnje im

je povećana te mnogo racionalnije upravljaju vremenom, obvezama i ostalim pitanjima. Sve to, ne samo da doprinosi njihovu odrastanju i razvoju, već im stečena znanja i vještine koriste u njihovu budućem životu.

Osim navedenoga, bavljenje sportom povećava i dječju želju za ustrajnim djelovanjem i zalaganjem. Tako se kroz fizičku aktivnost djeca susreću s tjelesnim vježbama koje se nalaze iznad granice njihovog optimalnog opterećenja. Ukoliko odluče nastaviti s vježbanjem zanemarujući stanje umora prevladat će osobnu granicu izdržljivosti koju će s vremenom podizati na sve veću razinu. Pored navedenog, dijete kroz sportsku aktivnost oblikuje i socijalne vještine. Ono se druži, razvija komunikacijske vještine, uči se funkcioniranju u timu i rješavanju konflikata na adekvatan način.

5. ZAKLJUČAK

Nogomet je nedvojbeno jedan od najpopularnijih sportova na svijetu. On ne samo da privlači brojne profesionalce (nogometaše) i ostale izravno povezane sudionike, već je vrlo popularan i u široj javnosti. To se daje potvrditi pregledom podataka broja gledatelja nogometnih utakmica, bilo daje riječ o klupskim ili utakmicama Svjetskog nogometnog prvenstva. Treba pri tome istaknuti kako je nogomet u životu predanih navijača dio njihova života. Pri tome je riječ o bivšim ili sadašnjim nogometašima, koji imaju uspješnije ili manje uspješne karijere, amaterima, ali i ostalim zaljubljenicima u nogomet. Vidimo kako je i u Istarskoj županiji nogomet najpopularniji sport danas, a i u prošlosti.

Tijekom povijesti, ovaj se sport razvijao različitim intenzitetom, a moguće je govoriti o nekoliko ključnih razdoblja i vodećih događaja. Treba istaknuti kako je nešto intenzivniji razvoj zabilježen na svjetskoj razini, točnije u Europi, nego što je bio slučaj na teritoriju Republike Hrvatske. Unatoč tome, hrvatski nogomet tijekom povijesnih zbivanja uvjerljivo prati europske i svjetske trendove i prakse, a danas uspješno konkurira na međunarodnoj razini. O tome svjedoče i konkretni uspjesi hrvatske reprezentacije na Svjetskim prvenstvima, kao i zavidne karijere hrvatskih nogometaša.

Nogomet kao sport, iznimno je popularan i među djecom, posebice dječacima. Već od najranijih dobi oni se uključuju u treninge ove vrste, a mnogi od njih nastavljaju se baviti ovim sportom tijekom čitavog života. Smatra se, a to je ovim radom i potvrđeno, kako nogomet i škole nogometa doprinose brojnim ciljevima različite prirode, ali i svim dionicima, izravno ili neizravno povezanim sa sportom. Prvenstveno se razmatraju koristi nogometa i ovih škola u kontekstu odrastanja, edukacije ili obrazovanja i razvoja djeteta.

Osim što bavljenje nogometom razvija tjelesne sposobnosti djece, doprinosi njihovom zdravom odrastanju i razvoju zdravih navika, ono koristi i za stjecanje znanja te vještina, unapređenju njihova timskog rada i suradnje, razvoju emotivnih veza, intenziviranju natjecateljskog karaktera i unapređenju upornosti itd. Sukladno

tome, potvrđuje se multidimensionalnost nogometa i predmetnih škola u sustavu edukacije i obrazovanja, odnosno pedagoško-edukativnom procesu djece.

LITERATURA

KNJIGE I ČLANCI

1. Dujmović, P. (2000.) Škola nogometa. Zagreb: Zagrebački nogometni savez
2. Dujmović, P. (2006.) Škola suvremenog nogometa. Zagreb: Zagrebački nogometni savez.
3. Hemar, E. (2016.) Istarski sportski biografski leksikon. Pula: Sportska zajednica Istarske županije
4. Pamić, J. (1991.) Nogomet na Žminjštini. Žminj: NK „Žminj“
5. Percan, A. (2011.) Nogomet u Puli. Pula: Histria Croatica

INTERNET IZVORI

1. 24sata (2018.) Modrić je najbolji igrač Europe. Krunu uzeo Cristiano Ronaldo. Dostupno na: <https://www.24sata.hr/sport/luka-favorit-za-najboljeg-igraca-europe-uzima-cr-ovu-krunu-588125>. Datum posjeta: 11.09.2018.
2. Biografija (2018.) Lionel Mesi. Dostupno na: <https://www.biografija.org/sport/fudbal/lionel-messi/>. Datum posjeta: 11.09.2018.
3. Eduvizija (2018.) Povijest nogometa. Dostupno na: <http://www.eduvizija.hr/portal/sadrzaj/povijest-nogometa>. Datum posjeta: 11.09.2018.
4. Hrvatska izvještajna novinska agencija (2014.) Tko su dosadašnji prvaci svijeta u nogometu? Dostupno na: http://www.novolist.hr/Sport/Nogomet/Tko-su-dosadasnji-prvaci-svijeta-u-nogometu?meta_refresh=true. Datum posjeta: 11.09.2018.
5. Hrvatska izvještajna novinska agencija (2015./a) Pogledajte ove ocjene: Modrić 19. Nogometaš svijeta, a na samom vrhu...Dostupno na: <https://gol.dnevnik.hr/clanak/nogomet/fifa-2016-modric-19-nogometas-svijeta-messi-1-cristiano-ronaldo-2---415652.html>. Datum posjeta: 11.09.2018.
6. Hrvatska izvještajna novinska agencija (2015./b) Zlatan Ibrahimović osvojio jubilarnu desetu nagradu za najboljeg švedskog nogometaša. Dostupno na:

- <https://vijesti.rtl.hr/sport/ostalo/1823357/zlatan-ibrahimovic-osvojio-jubilarnu-desetu-nagradu-za-najboljeg-svedskog-nogometasa/>. Datum posjeta: 11.09.2018.
7. Hrvatski nogometni savez (2018.) Pravila nogometa 2016./2017. Dostupno na: <http://hns-cff.hr/files/documents/10422/Pravila%20nogometne%20igre.pdf>. Datum posjeta: 14.09.2018.
8. Hrvatski nogometni savez (2018.) Ženski nogomet. Dostupno na: <http://hns-cff.hr/grassroots/zenski-nogomet/>. Datum posjeta: 15.09.2018.
9. Ibrulj, S. (2017.) Nogomet-postanak. Dostupno na: <https://telesport.telegram.hr/kolumne/na-posudbi/nogomet-postanak/>. Datum posjeta: 14.09.2018.
10. Kamenjar (2018.) FIFA: Hrvatska skočila na 4. mjesto. Dostupno na: <https://kamenjar.com/fifa-hrvatska-skocila-na-4-mjesto/>. Datum posjeta: 14.09.2018.
11. Leksikografski zavod Miroslav Krleža (2018.) Nogometni leksikon. Dostupno na: <http://nogomet.lzmk.hr/clanak.aspx?id=2704> (15.09.2018.)
12. Lendo, A. (2018.) Hrvatska pred Svjetsko prvenstvo najavila spektakularan prijateljski meč. Dostupno na: <https://sportsport.ba/fudbal/hrvatska-pred-svjetsko-prvenstvo-dogovorila-spektakularan-prijateljski-mec/271597>. Datum posjeta: 14.09.2018.
13. Općina Žminj (2018.) Sport. Dostupno na: <http://archive.is/tUVxu#selection-5009.0-5029.280>. Datum posjete: 15.09.2018.
14. Pulska svakodnevica (2016.) Moja ulica, moja ekipa. Dostupno na: <http://pulska svakodnevica.com/index.php/2016/11/25/moja-ulica-moja-ekipa/>. Datum posjeta: 14.09.2018.
15. Sportilus (2018.) Kako je nastao nogomet? Dostupno na: <https://www.sportilus.com/sportopedia/kako-je-nastao-nogomet/>. Datum posjeta: 11.09.2018.
16. StoryBlocks (2018.) Footballfieldwithrunningplayers. Dostupno na: <https://www.videoblocks.com/video/football-field-with-running-players-at-summer-day-view-through-net-8rm5k3x>. Datum posjeta: 14.09.2018.
17. Šmehil, D. (2018.) Cristiano Ronaldo: u Juveu će imati 30 milijuna eura, i dalje premalo za Top 3 u svijetu! Dostupno na:

<http://www.goal.com/hr/vijesti/cristiano-ronaldo-transferi-rekordi-trofeji-golovi-placa/1bb48zu3t4wb51glf9oxec3lpj>. Datum posjeta: 11.09.2018.

POPIS SLIKA

Slika 1. Nogometno igralište s igračima.....	8
Slika 2. Hrvatska reprezentacija na Svjetskom nogometnom prvenstvu 2018. godine	12
Slika 3. Turnir Moja ulica, moja ekipa	19
Slika 4. Ženski nogomet	20
Slika 5. Ciljevi i koristi nogometnih škola za djecu.....	25

POPIS TABLICA

Tablica 1. FIFA – tablica 2018. godine	12
--	----

SAŽETAK

Nogomet je imperativ u svijetu sporta, a tu titulu dobio je već u prvim razdobljima razvoja. Diljem svijeta prate se nogometne utakmice, afirmiraju profesionalni nogometaši, vrše enormne novčane transakcije itd. O nogometu je moguće govoriti i u kontekstu ekonomije, a tada je riječ o unosnom poslovanju ili biznisu.

Pored mnoštva epiteta i funkcija, nogomet dobiva i titulu značajnog instrumenta obrazovanja i razvoja djece. On je popularan u tom kontekstu diljem svijeta, a djeca se u ove aktivnosti uključuju već u najranijim fazama života. Pri tome, primarni motiv je razvoj sportskih sposobnosti djece.

Osim zdravlju i kondiciji djece, nogomet doprinosi i njihovu obrazovanju te stjecanju važnih životnih navika. Misli se na natjecateljski duh, odgovornost, emotivne veze, upornost, predanost, zdrave navike i slično.

Ključne riječi: nogomet u Istri, nogomet, djeca i nogomet, ženski nogomet, povijest nogometa

SUMMARY

Football is an imperative in the world of sports. That title has already been gained in the early stages of its development. Football matches are monitored very intensively world wide, numerous professional football players are affirmed, but also huge cash transactions are made. That's why, it is also possible to talk about football in the context of economics and profitable business.

In addition to a number of epithets and functions, football also gains the title of a significant instrument for children's education and development. It is popular all round the world and children are involved in these activities already in the earliest stages of their lives. In this context, the primary motive is the development of children's sports abilities.

Apart from the health and fitness, football also contributes to children's education and acquisition of important life habits. Namely, it develops, competitive spirit, responsibility, emotional ties, perseverance, commitment, healthy habits and similar.

Key words: football in Istria, football, children and football, women's football, football in history